

"Şipşak işyeri hekimliği dönemi başlıyor"

2013 yılı başında Taslağı ortaya çıkan yeni işyeri hekimliği yönetmeliği 20 Temmuz 2013 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe girdi.

İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik'te genel olarak işverenin yükümlülükleri, işyeri hekimliği ve diğer sağlık personeli eğitimi ve bu eğitimi verecek yerler ve işyeri hekiminin görevlendirilmesine ilişkin yöntemlerin yanı sıra işyeri hekimliği belgesinin düzenlenmesi, işyeri hekiminin görev, yetki ve sorumlulukları ile işyeri hekimliği belgesinin iptaline kadar varacak idari yaptırımlar düzenlenmiştir. İşyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin işyerlerindeki en az çalışma süreleri de bu Yönetmelik'te yer almıştır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerine yönelik olarak 2003 yılında başlayan, gayretlerinin iki temel karakteristiği vardır. Bunlardan ilki bu alanın eğitiminden hizmet sunumuna kadar **ticarileştirilmesi** ikincisi de sunulan hizmetlerin sürelerinin azaltılmasıyla **içlerinin boşaltılıp ucuzlatılmasıdır**.

2012 yılında çıkartılan bu Yasa'dan önce işçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin ticarileştirilmesini sağlamak üzere yönetmeliklerle yapılan değişiklikler Türk Tabipleri Birliği tarafından açılan davalar sonucunda iptal edilmiş; her seferinde yargı kararlarını aşmak üzere yasalar çıkartılmıştı. Nihayet iptal edilen yönetmelik hükümleri 6331 sayılı Yasa'ya yazılarak idari yargı kararları kısmen aşılmıştır. İşte bu Yönetmeliğin özü 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'dır. Bu Yasa'ya ilişkin itirazların hemen tamamı bu Yönetmelik için de geçersizdir.

Çalışanların sağlık ve güvenliklerine ilişkin hizmetlerin ayırım gözetilmeksizin her risk grubunda ve her büyüklükteki işyerinde ticaret şirketleri tarafından kurulan ortak sağlık ve güvenlik birimlerin-

den alınabilmesi; işyeri hekimliği, iş güvenliği uzmanlığı ve diğer sağlık personeli eğitimlerinin de ticaret şirketleri tarafından kurulabilen eğitim kurumlarından alınabilmesi çalışanın sağlık ve güvenliğinden piyasa oluşturulması çabasını göstermektedir.

Diğer yandan, söz konusu hizmetlerin "en düşük maliyetle" sunulmasını sağlayabilmek için de işyeri hekiminin örgütüyle bağı kopartılmış ve çalışma süreleri neredeyse sembolik düzeye indirilmiştir. 1980 tarihli yönetmelikte işçi başına ayrılması gereken süre 15 dakika iken; 2003 yılında başlayan süreleri azaltma girişimleri son Yönetmelik ile zirve yapmış, 10'dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde yılda 25 dakika, diğer işyerlerinde, işyerinin tehlike derecesine göre işçi başına ayda;

-az tehlikeli işyerlerinde **4 dakika**,

-tehlikeli işyerlerinde **6 dakika**,

-çok tehlikeli işyerlerinde de **8 dakika**

ayrılması yeterli sayılmıştır. Yeni Yönetmelikle işyerinde tam gün işyeri hekimi bulundurulması gereken işçi sayısı da önceki yönetmeliğe göre iki katına çıkartılarak az tehlikeli işyerlerinde 2.000, tehlikeli işyerlerinde 1.500, çok tehlikeli işyerlerinde de 1.000 olarak belirlenmiştir. Böylelikle işyerlerinin sağlması gereken işyeri hekimliği hizmet süreleri, dolayısıyla maliyetleri azaltılmıştır. Sağlık ve güvenlik ihtiyacının böylesine yüksek olduğu bir ortamda bu alanda hizmet sunanların güvencelerinin arttırılması, çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve çalışanların bu hizmetlere erişim olanaklarını arttırılması gereklidir. Ancak yapılanlar tam tersinedir. Diğer yandan bu Yönetmelik ile düzenlenen bir nokta da 6331 sayılı İSG Yasası ile yürürlüğü ertelenen hükümler dolayısıyla işyeri hekimi ile herhangi bir anlaşması olmayan

işyerlerinde (kamu kurumları, elliden az çalışanı olan az tehlikeli ve tehlikeli işyerleri) çalışacakların işe giriş muayenelerinin, çalışanların da periyodik muayenelerinin kim tarafından yapılacağıdır. Yönetmeliğe konulan bir geçici madde ile kamu sağlık hizmeti sunucuları işaret edilerek sorun çözülmüş gibi görülmekte ise de kişinin çalıştığı/çalışacağı yere ilişkin hiçbir bilgisi bulunmayan kamu sağlık hizmeti sunucusu çalışanı hekimin bu raporları hangi bilgiye göre düzenleyebileceği anlaşılamamıştır.

Bütün bunlardan başka, Yönetmeliğin özünü oluşturan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın çalışanların sağlık ve güvenliklerinin korunmasına dair getirdiği en büyük iyileştirme bütün işyerlerini kapsamaması iken söz konusu 'kapsama' halen sağlanabilmiş değildir.

Yasa'ya konulan yürürlük maddesiyle kamu işyerleri ile elliden az çalışanı olan az tehlikeli işyerlerinin işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve diğer sağlık personeli hizmetini almaları 1.7.2014'e; elliden az çalışanı olan tehlikeli ve çok tehlikeli işyerleri için bu süre 1.7.2013'e ertelenmiştir.

6495 sayılı Torba Yasa ile bu süreler bir kez daha ertelenmiş; çalışanların sağlık ve güvenliğinin sağlanmasında görev alacakları istihdam yükümlülüğüne ilişkin süre, kamu işyerlerindeki işçiler dışında kalan çalışanlar ve 50'den az çalışanı olan az tehlikeli işyerleri için 1.7.2016'ya tehlikeli ve çok tehlikeli olup da 50'den az çalışanı olan işyerleri bakımından ise 1.1.2014'e ertelenmiştir. Bu Torba Yasayla İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik'in kapsam ve yürürlüğü de doğrudan etkilenecektir.

NOT: Türk Tabipler Birliği Basın açıklamasıdır.